

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 6.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.6.2>

УДК 341.241:341.232

А. Л. Помаза-Пономаренко,

д. держ. упр., старший дослідник, начальник наукового відділу з проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру,

Національний університет цивільного захисту України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5666-9350>

Д. В. Тарадуда,

к. техн. н., доцент, доцент кафедри ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій інституту післядипломної освіти,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9167-0058>

ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНОЮ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ

A. Pomaza-Ponomarenko,

Doctor of Sciences in Public Administration, Senior Researcher, Head of the Scientific Department for State Security Problems of Research Centre,

National University of Civil Protection of Ukraine

D. Taraduda,

PhD in Technical Science, Associate professor, Associate Professor of the Department of Emergency Situations Elimination, Institute of Postgraduate

Education, Lviv State University of Life Safety

**PUBLIC ADMINISTRATIVE ASPECTS OF UKRAINE'S
IMPLEMENTATION OF INTEGRATION ASSUMPTIONS**

Установлено, що конституційне закріплення інтеграційних прагнень України заклало основний базис її сучасної європейської інтеграції. З'ясовано, що реалізація таких інтеграційних прагнень по-різному оцінювалась із боку держав-членів ЄС. При цьому на шляху вступу до ЄС найбільшу закордонну підтримку Україна отримала внаслідок початку повномасштабної агресії РФ. Акцентовано, що найменше нашу державу в реалізації євроінтеграційних прагнень підтримували Нідерланди, Данія й Німеччина. Проте у 2025 році в деяких країн усе ж таки загальнодержавна риторика щодо вступу України до ЄС змінилась у позитивний бік.

Визнано, що статус кандидата в члени ЄС забезпечив отримання Україною Дорожньої карти й Опитувальника щодо встановлення її відповідності критеріям членства. Згідно з цією картою передбачена реалізація заходів у низці кластерів: 1) засадничі розділи розширення; 2) внутрішній ринок; 3) конкуренція та інтенсивне зростання; 4) зелений порядок денний і стале сполучення; 5) ресурси, сільське господарство та згуртованість; 6) міжнародні відносини.

З'ясовано, що Європейська Комісія почала моніторинг прогресу адаптації Україною її законодавства до норм ЄС, зокрема за розділами *acquis communautaire*. Акцентовано, що вони стануть основою для майбутніх переговорів України з європейськими інституціями на предмет її вступу до ЄС. Перший детальний аналітичний звіт Єврокомісії з означеного напрямку представив оцінку стану гармонізації українського законодавства з європейським у 32 із 33 розділів *acquis* (винятком стала глава «Правосуддя та фундаментальні права»). За результатами оцінювання Єврокомісії, середній показник України склав 2,16 бала (із 5 можливих). Це відповідає «рівню деяка відповідність» і місцями «рівню помірна відповідність» розділам *acquis*. На цій підставі систематизовано цілий масив публічно-управлінських заходів щодо реалізації євроінтеграційних прагнень України залежно від кластера.

It is established that the constitutional consolidation of Ukraine's integration aspirations laid the main basis for its modern European integration. It is found that the implementation of such integration aspirations was assessed differently by the EU member states. At the same time, on the path to joining the EU, Ukraine received the greatest foreign support as a result of the beginning of the full-scale aggression of the Russian Federation. It is emphasized that the Netherlands, Denmark and Germany supported our state the least in the implementation of its European integration aspirations. However, in 2025, in some countries, the national rhetoric regarding Ukraine's accession to the EU nevertheless changed in a positive direction.

It is recognized that the status of a candidate for EU membership ensured that Ukraine received a Roadmap and a Questionnaire to establish its compliance with the membership criteria. According to this map, the implementation of measures in a number of clusters is envisaged: 1) basic sections of enlargement; 2) internal market; 3) competition and intensive growth; 4) Green Agenda and Sustainable Connectivity; 5) Resources, Agriculture and Cohesion; 6) International Relations.

*It was found that the European Commission has started monitoring the progress of Ukraine's adaptation of its legislation to EU norms, in particular in the chapters of the *acquis communautaire*. It was emphasized that they will become the basis for Ukraine's future negotiations with European institutions on its accession to the EU. The first detailed analytical report of the European Commission in this area presented an assessment of the state of harmonization of Ukrainian legislation with the European one in 32 out of 33 chapters of the *acquis* (the exception was the chapter "Justice and Fundamental Rights"). According to the results of the European Commission's assessment, Ukraine's average score was 2.16 points (out of 5 possible). This corresponds to "some compliance" and sometimes "moderate compliance" with the chapters of the *acquis*. On this basis, a whole array of public management measures for the implementation of Ukraine's European integration aspirations has been systematized depending on the cluster.*

Ключові слова: публічне управління, державна політика, реалізація інтеграційних прагнень, євроінтеграція, європейський простір, кластери, кластерний підхід, боротьба з корупцією, економічна інтеграція, гармонізація законодавства, освітня та наукова сфери, Механізм цивільного захисту України, цифровізація.

Keywords: public administration, state policy, implementation of integration aspirations, European integration, European space, clusters, cluster approach, fight against corruption, economic integration, harmonization of legislation, educational and scientific spheres, Civil Protection Mechanism of Ukraine, digitalization.

Постановка проблеми. Інтеграція України до європейської спільноти є предметом обговорення чисельної групи теоретиків і практиків. І поява цих дискусій не припинилась через конституційне оформлення інтеграційних прагнень нашої держави у 2019 році. Перед тим складності ситуації додавала кардинально протилежна зміна загальнодержавного інтеграційного вектору України, що (зміна) наразі підсилена повномасштабною агресією рф. Зміна векторів зовнішньої політики притаманна загалом й іншим державам, на що впливають різні фактори, зокрема, оновлення складу вищих органів влади, ескалація суспільних, політичних та інших конфліктів. Не стала виключенням в цьому плані й Україна, яка проходить етап формування інституційної спроможності в умовах зовнішнього впливу.

Очевидно, що дії держави-агресора спрямовані на дестабілізацію функціонування України, у т.ч. у напрямку реалізації нею інтеграційних прагнень. Про це заявляється рф відкрито та з регулярною періодичністю для обґрунтування здійснених ракетно-дронових обстрілів території України. Однак на такі дії рф отримує зовсім іншу реакцію як української, так і європейської спільноти, яка підтримує прагнення України стати інституційно кращою та розвиненішою, а також соціально згуртованішою. У той же час, підкреслимо, що збройна агресія рф триває та можлива її подальша ескалація. Відтак, набувають актуальності наукові дослідження, присвячені визначенню

перспективних шляхів забезпечення сталого розвитку України та реалізації нею інтеграційних прагнень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні та методологічні аспекти формування й реалізації публічного управління у сфері євроінтеграції й євроатлантичної інтеграції України є предметом дослідження вчених Л. Антонової, І. Артьомова, Є. Кіш, А. Костенко, А. Баровської, Н. Гнидюк, С. Василенко, А. Миколюка, О. Пархоменко-Куцевіл, О. Руденко, Т. Ярового та ін. Вищезазначеними науковцями обґрунтовано широке коло питань теоретичного та практичного спрямування у сфері євроінтеграції. Проте з огляду на фундаментальність досліджуваної тематики, її надактуальність в умовах військової агресії з боку рф, постійну еволюцію та збільшення кількості загроз системі безпеки України, мають бути конкретизовані підходи до забезпечення реалізації Україною її інтеграційних прагнень.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження організаційних, правових, інформаційних і безпекових публічно-управлінських аспектів реалізації Україною інтеграційних прагнень.

Виклад основного матеріалу. Європейський вибір України передбачає цілковите входження правової системи держави у європейський правовий простір, що включає її адаптацію до європейських правових стандартів. Саме ці напрямки становлять базис проведення правової та інших реформ в Україні. Після Революції Гідності й укладення Угоди про асоціацію з Європейським Союзом пріоритетними напрямками інтеграції України з ЄС стали такі:

1. Економічна інтеграція. Угода про асоціацію [1] передбачає створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, що сприяє значному зменшенню торговельних бар'єрів, розвитку експорту й імпорту товарів, послуг та капіталу, а також залученню інвестицій.

2. Гармонізація законодавства. У межах Угоди реалізується апроксимація законодавства України до стандартів ЄС, що охоплює реформування багатьох секторів економіки та суспільного життя [там само]. Угода про асоціацію разом із секторальними угодами є ключовим елементом процесу євроінтеграції

України. Вони не лише доповнюють одна одну, але й створюють можливості для подальшого поглиблення співпраці з ЄС та поступової підготовки до майбутніх переговорів щодо членства. Завдяки Угоді передбачено створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, що включає усунення торговельних бар'єрів, ліквідацію ввізних мит і розвиток торгівлі товарами та послугами. Документ також спрямований на вирівнювання умов конкуренції між Україною та ЄС через впровадження глибоких структурних реформ, зокрема, у сфері антикорупційної політики, судочинства, енергетики тощо.

Власне кажучи, Угода охоплює широке коло секторів таких, як безпечність промислових та продовольчих товарів, митні процедури, фінансові послуги, транспорт, енергетика, державні закупівлі, телекомунікації та визнання професійних кваліфікацій тощо. Це створює основу для поступової інтеграції України у спільний ринок ЄС, що позитивно вплине на якість і конкурентоспроможність української продукції.

На практиці Україна вже послідовно реалізує ці можливості. Зокрема, у жовтні 2022 року країна долучилась до системи спільного транзиту з ЄС, як і передбачалось Угодою про асоціацію. Багато країн Західних Балкан поки залишаються поза цією системою. Україна прискорено приєдналася до Європейської мережі операторів систем передачі електроенергії (ENTSO-E) і здійснює підготовку до підписання Угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів (АСАА). Ведеться також активна робота над інтеграцією України до Єдиного цифрового ринку ЄС. Крім того, у 2023 році Україна стала повноправним членом Механізму цивільного захисту ЄС, що є найбільшим надбання європейської спільноти у сфері цивільної безпеки [2; 4].

Узгодження правової системи України з нормами Європейського Союзу є надзвичайно важким і тривалим завданням. Цей процес потребує ґрунтовного аналізу й перегляду національного законодавства, його гармонізації з європейськими стандартами, а також підготовки та навчання фахівців у різних сферах суспільної життєдіяльності. Результатом таких зусиль стане формування сучасної, прогресивної та конкурентоспроможної державно-

правової системи, яка сприятиме розвитку українського суспільства та покращенню її міжнародного іміджу [3].

Адаптація законодавства ЄС до специфіки українських умов є важливим кроком у процесі приведення правової системи до європейських вимог. Україна має унікальні особливості, які необхідно враховувати у своїх законодавчих змінах, зокрема національні пріоритети, соціально-економічні обставини, культурний контекст та інші специфічні фактори. Такий підхід передбачає детальний аналіз потреб українського суспільства, включаючи інтереси бізнесу, громадян і зацікавлених груп, що є важливою частиною процесу адаптації. Особлива увага приділяється аспектам ефективності, реалістичності та здійсненності впровадження правових і структурних реформ в Україні. Для досягнення цих цілей проводяться численні консультації з різними сторонами, громадські обговорення, а також здійснюються експертні дослідження й професійні оцінки. Такий комплексний підхід дозволяє розробляти правові акти, які не лише ефективно захищають права громадян, але й сприяють сталому економічному та соціальному прогресу [3].

Таким чином, гармонізація правового поля України зі стандартами ЄС потребує не лише механічної адаптації, а й уважного врахування унікальних потреб держави. Це дозволяє зберегти баланс між відповідністю європейським нормам і зваженим підходом до національних інтересів. Отримавши статус кандидата на вступ до ЄС, Україна вже розпочала проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу органами виконавчої влади та міністерствами. Ця робота спрямована на проведення глибокого аналізу українського законодавства у порівнянні з *acquis* ЄС і виявлення прогалин чи невідповідностей, які підлягають усуненню до початку офіційних переговорів про вступ України до Євросоюзу.

Процес європейської інтеграції України в умовах військових дій становить унікальний випадок у геополітичному контексті, що значною мірою впливає на можливості та виклики євроінтеграційного поступу. Незважаючи на втрати і труднощі, Україна вперто продовжує свою траєкторію, скеровану

на зміцнення зв'язків із Європейським Союзом, ефективно виконуючи умови та рекомендації, висунуті ЄС. Новий етап європейської інтеграції України розпочався 28 лютого 2022 року з подання офіційної заявки на вступ до ЄС. Це крок свідчив про остаточне визнання Європейською Радою 10–11 березня 2022 року у Версалі європейських прагнень України, закладених в Угоді про асоціацію.

Згодом, 17 червня 2022 року, Європейська Комісія оприлюднила Висновок, в якому рекомендувала надати Україні статус кандидата на членство. Ця позитивна оцінка визначила передумови для прийняття відповідного рішення в Європейській Раді і поставила перед Україною завдання щодо семи ключових реформ, необхідних для подальших зусиль у євроінтеграційному процесі. Серед цих завдань особлива увага надавалася питанням боротьби з корупцією, реформуванню правоохоронних органів і реалізації антиолігархічного законодавства.

Наразі Україна вже здобула статус кандидата на вступ до ЄС, що підтверджує підтримку та визнання її зусиль з боку Союзу. Одночасно країна активно впроваджує реформи у сферах правосуддя, правопорядку та боротьби з корупцією, спрямовані на гармонізацію українського законодавства із стандартами ЄС. Крім цього, наша держава поглиблює співробітництво з Європейським Союзом у різноманітних секторах — таких як торгівля, енергетика, транспорт і культура шляхом участі у програмах на кшталт EU4Energy, EU4Transport та приєднання до Європейської банківської унії. Таке співробітництво забезпечує не тільки розширення торговельних можливостей або залучення інвестицій, але також сприяє обміну технологіями та підвищенню стандартизації товарів і послуг.

Варто вказати, що хоча здобутий статус кандидата є важливим рубежем, це лише проміжний етап у тривалій подорожі до повноправного членства в ЄС. Наслідуючи новий статус, Україна повинна продовжувати трансформаційні реформи та забезпечувати умови для постконфліктного відновлення відповідно до європейських норм. Процес інтеграції складається з

трьох основних етапів і передбачає перехід до офіційних переговорів та адаптацію законодавчої бази до критеріїв приєднання до Союзу. Процес остаточної інтеграції залишається складним та потребує одноголосної згоди всіх держав-членів ЄС. Лише після виконання всіх проміжних завдань і отримання консенсусу усіх 27 держав можливий початок переговорів про повноправне членство України в Європейському Союзі. І, на жаль, не всі держави-члени ЄС наразі готові підтримати Україну на шляху до вступу до ЄС. У підтримку України щодо її вступу до ЄС висловились Болгарія, Естонія, Польща та ін. (рис. 1, рис. 2).

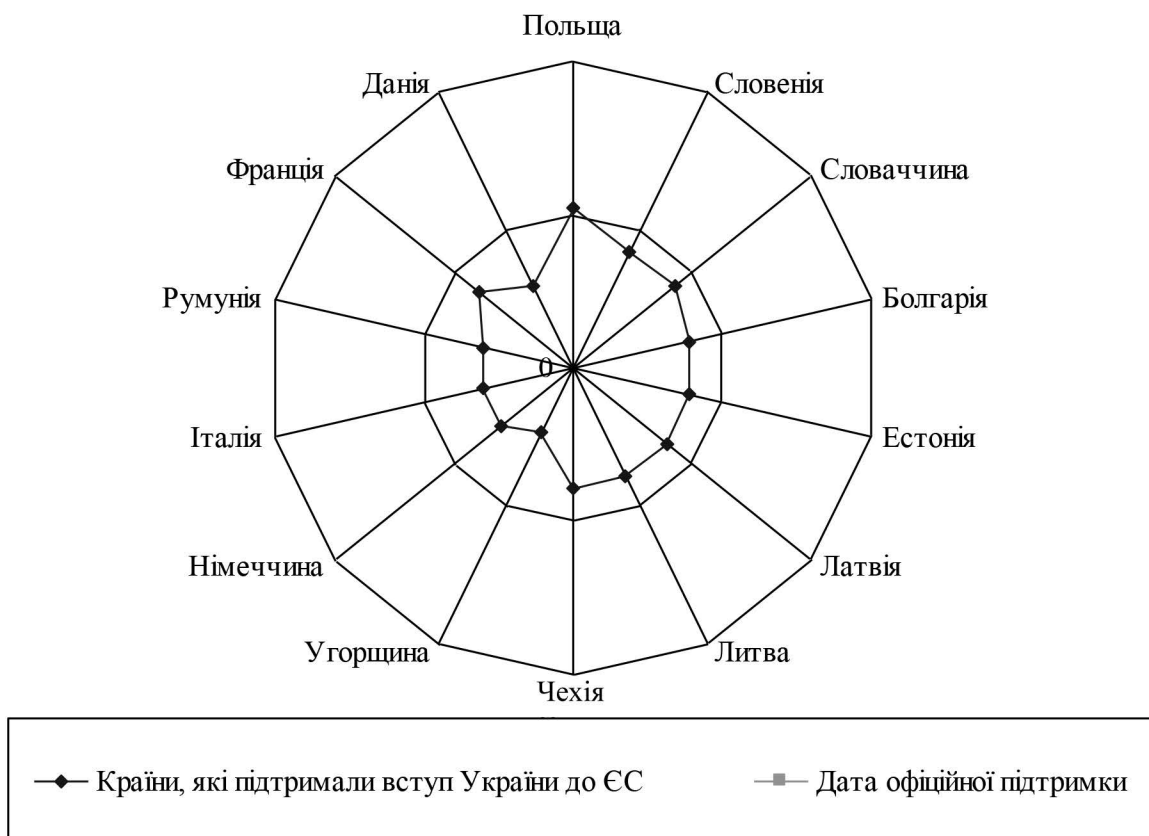

Рис. 1. Динаміка підтримки України щодо вступу до ЄС з боку його держав-членів у 2022 р.

Джерело: складено на підставі [1].

Власне, після початку повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році підтримка вступу України до Європейського Союзу значно зросла. За даними досліджень, у перші дні після 24 лютого цей показник піднявся з 68% до 86%, а наприкінці березня 2022 року сягнув рекордної позначки у 91% – найвищого рівня за всю історію подібних опитувань. Більшість громадян (56%) вважають,

що Україна стане членом ЄС протягом одного-двох років, тоді як 23% переконані, що це відбудеться за п'ять років. Водночас трохи зменшилася частка тих, хто очікує швидкого приєднання до Євросоюзу (з 61% до 56%), але зросла кількість людей, які вірять у перспективу вступу через п'ять років (із 13% до 23%) [1]. Відтак, важливим завданням для нашої країни є зміна ставлення інших держав-членів ЄС у позитивний бік.

На рис. 1 представлено інформацію щодо обсягів й етаповості підтримки України в реалізації її євро інтеграційних прагнень. Як відомо, 26.02.2022 року президент Республіки Польща Анджей Дуда висловив підтримку прискореного процесу вступу України до Європейського Союзу. Наступного дня, 27 лютого, прем'єр-міністр Словенії Янез Янша разом із польським прем'єр-міністром Матеушем Моравецьким звернулися до президента Європейської ради Шарля Мішеля з пропозицією реалізувати план інтеграції України у ЄС до 2030 року. Додатково, прем'єр-міністр Словаччини Едуард Гегер запропонував створення спеціальної процедури для прискореного включення України до складу ЄС з метою допомоги у її відновленні та майбутньому розвитку після війни [1].

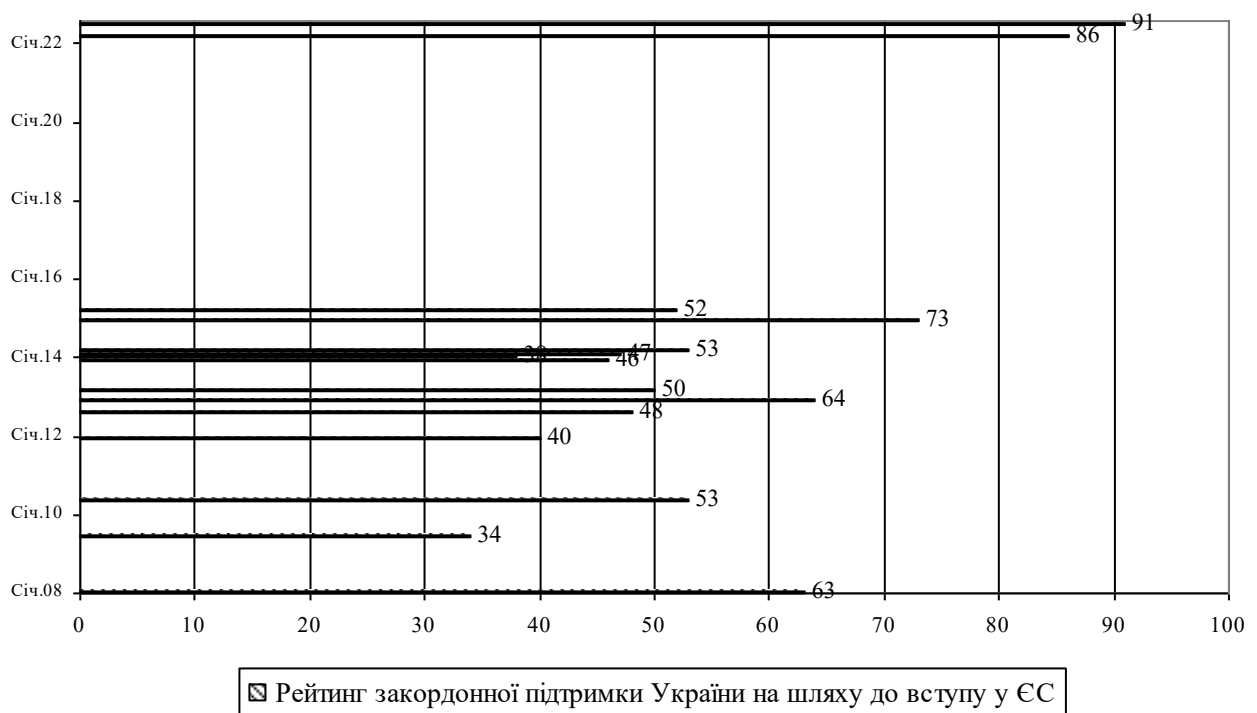

Рис. 2. Стан підтримки вступу України до ЄС його державами-членами (2008 – 2022 рр.)

Джерело: складено на підставі [1].

28 лютого 2022 року вісім держав-членів ЄС (Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Словаччина, Словенія і Чехія) підписали відкритий лист із закликом надати Україні чітку європейську перспективу шляхом початку переговорів щодо членства [1]. 1 березня 2022 року міністр закордонних справ Угорщини Петер Сіярто заявив про підтримку пришвидшеного процесу вступу України до ЄС. У свою чергу, 9 березня Сенат Польщі ухвалив резолюцію, у якій закликав європейські країни сприяти цьому процесу. У тексті документа зазначалося, що українське суспільство довело свою готовність приєднатися до європейської спільноти ціною надзвичайних жертв, захищаючи не лише власну країну, але й безпеку всієї Європи. 29 травня 2022 року для підтримки України на її шляху до європейського майбутнього, включаючи отримання статусу кандидата, український уряд ініціював комунікаційну кампанію «Embrace Ukraine. Strengthen the Union». Однак віцепрем'єр-міністерка України Ольга Стефанішина повідомила, що три країни-члени ЄС висловлювали заперечення проти надання Україні статусу кандидата. Серед них були Нідерланди та Данія, тоді як Німеччина підтримувала обережний підхід з попереднім узгодженням певних умов для України [1].

16 червня 2022 року в Києві відбулася зустріч В. Зеленського з лідерами Німеччини, Італії, Франції та Румунії, які закликали до негайного надання Україні статусу кандидата на членство у ЄС. У 2022 році Канцлер Німеччини Олаф Шольц наголосив, що подальший прогрес залежатиме від реформ в Україні, а президент Франції Емманюель Макрон уточнив, що ця зустріч мала на меті укріплення єдності в ЄС щодо такого рішення. Як результат, було запропоновано надати Україні статус кандидата без попередніх умов зі встановленням критеріїв реформ на наступних етапах. До речі, у 2025 році через оновлення складу парламенту й уряду Німеччини (унаслідок виборів) її загальнодержавна риторика щодо вступу України до ЄС та підтримки нашої держави в цьому напрямку суттєво змінилась у позитивний бік.

Відзначимо, що міністр закордонних справ Данії Єппе Кофод заявляв про готовність підтримати рішення щодо кандидатського статусу України за умови

позитивної рекомендації з боку Європейської комісії. У той же день уряд Нідерландів виступив із закликом чітко визначити критерії та умови для подальшого наближення України до членства. Вони зазначили важливість дотримання прозорих вимог і відповідальних процедур зі сторони України, підкресливши необхідність ретельного вивчення реформ та їх впровадження [там само].

У 2023 році Європейський парламент ухвалив резолюцію, в якій міститься вимога до ЄС «працювати над початком переговорів про вступ і підтримати дорожню карту, яка окреслює наступні кроки для приєднання України до єдиного ринку ЄС» [1]. Україна отримала таку Дорожню карту й опитувальник. Згідно з цією картою передбачена реалізація низки кластерів, які, у свою чергу, можна поділити на певні підгрупи а саме:

1. Засадничі розділи розширення (реформа публічного управління; судочинство й основні права; юстиція, свобода та безпека; функціонування ринкової економіки; статистика; здатність конкурувати на ринку ЄС; фінансовий контроль).

2. Внутрішній ринок (вільна торгівля робочої сили, товарами та капіталом; надання послуг і відкриття бізнесу; корпоративне право; інтелектуальна власність; політика конкуренції; фінансові послуги; захист прав споживачів і здоров'я).

3. Конкуренція й інтенсивне зростання (цифрова трансформація та е-медіа; оподаткування; економічна та монетарна політика; соціальна політика та зайнятість; підприємництво та виробництво; наука та дослідження; освіта та культура; митний союз).

4. Зелений порядок денний і стале сполучення (транспортна політика; енергетика; транс'європейські; довкілля та зміни клімату).

5. Ресурси, сільське господарство та згуртованість (аграрна галузь і сільський розвиток; харчова безпека, ветеринарія та фітосанітарія; рибальство; регіональна політика та структурні інструменти; фінансові та бюджетні положення).

6. Міжнародні відносини (зовнішні відносини; міжнародна та безпекова політика) [там само].

Слід відзначити, що Європейська Комісія почала моніторинг прогресу адаптації Україною її законодавства до норм ЄС, зокрема за розділами *acquis*, які стануть основою для майбутніх переговорів (табл. 1, табл. 2). У 2023 році було опубліковано перший детальний аналітичний звіт, що охоплює 67 сторінок з оцінкою стану гармонізації законодавства в 32 із 33 розділів *acquis* (винятком стала глава «Правосуддя та фундаментальні права»). За результатами оцінювання, середній показник України за шкалою від 1 до 5 склав 2,16 бала.

Шкала оцінювання передбачає таке:

- 5 – просунутий рівень;
- 4,5 – добра відповідність / просунутий рівень;
- 4 – добра відповідність;
- 3,5 – помірна / добра відповідність;
- 3 – помірна відповідність;
- 2,5 – деяка / помірна відповідність;
- 2 – деяка відповідність;
- 1,5 – початковий рівень / деяка відповідність;
- 1 – початковий рівень [1].

Таблиця 1. Дати скринінгу та переговорів щодо вступу України до ЄС

Розділ acquis	24 / 33 72,7% виконано	24 / 33 72,7% виконано	0 / 33 0% виконано	0 / 33 0% виконано
	Скринінг розпочато	Скринінг завершено	Розділ відкрито	Розділ закрито
<i>Кластер 1: Засади розширення</i>				
23. Судочинство та основні права	17.09.2024	19.09.2024		
24. Юстиція, свобода та безпека	23.10.2024	25.10.2024		
5. Публічні закупівлі	08.07.2024	09.07.2024		
18. Статистика	11.11.2024	12.11.2024		
32. Фінансовий контроль	08.10.2024	10.10.2024		
<i>Кластер 2: Внутрішній ринок</i>				
1. Вільна торгівля товарами	03.03.2025	06.03.2025		
2. Вільний рух робочої сили	19.11.2024	19.11.2024		
3. Надання послуг та відкриття бізнесу	21.11.2024	22.11.2024		
4. Вільний рух капіталу	20.11.2024	20.11.2024		
6. Корпоративне право	13.03.2025	13.03.2025		
7. Інтелектуальна власність	10.12.2024	11.12.2024		
8. Політика щодо конкуренції	27.01.2025	29.01.2025		
9. Фінансові послуги	13.02.2025	14.02.2025		
28. Захист споживачів та здоров'я	10.02.2025	12.02.2025		
<i>Кластер 3: Конкуренція та інтенсивне зростання</i>				
10. Цифрова трансформація та медіа	31.03.2025	01.04.2025		
16. Оподаткування	05.06.2025	06.06.2025		
17. Економічна та монетарна політика	04.06.2025	04.06.2025		
19. Соціальна політика та зайнятість	24.03.2025	25.03.2025		
20. Підприємництво та виробництво	28.04.2025	29.04.2025		
25. Наука та дослідження	14.03.2025	14.03.2025		
26. Освіта та культура	30.04.2025	30.04.2025		
29. Митний союз	10.04.2025	11.04.2025		
<i>Кластер 4: Зелений порядок денний і сталі сполучення</i>				
14. Транспортна політика	24.06.2025	27.06.2025		
15. Енергетика	липень 2025			
21. Транс'європейські мережі	24.06.2025	27.06.2025		
27. Довкілля та зміни клімату	16.06.2025	20.06.2025		
<i>Кластер 5: Ресурси, сільське господарство та згуртованість</i>				
11. Аграрна галузь і сільський розвиток	вересень 2025			
12. Харчова безпека, ветеринарія та фітосанітарія	вересень 2025			
13. Рибальство	вересень 2025			
22. Регіональна політика та структурні інструменти	жовтень 2025			
33. Фінансові та бюджетні положення				
<i>Кластер 6: Міжнародні відносини</i>				
30. Зовнішні відносини	30.01.2025	30.01.2025		
31. Міжнародна та безпекова політика	07.03.2025	07.03.2025		

Джерело: складено на підставі [1].

У таблиці 2 також містяться оцінки додаткових розділів, які не входять до складу *acquis communautaire*, зокрема реформи публічного управління та економічних критеріїв, але є важливими для країни-кандидата.

Таблиця 2. Динаміка відповідності України стандартам ЄС (*acquis communautaire*) за 5-бальною шкалою

Назва розділу	2022 р.	2023 р.	2024 р.
<i>Кластер 1: Засади розділи розширення</i>			
Реформа публічного управління	—	2	2
23. Судочинство та основні права	—	2	2
24. Юстиція, свобода та безпека	2	2	2
Функціонування ринкової економіки	—	1,5	1,5
Здатність конкурувати на ринку ЄС	—	1	1
5. Публічні закупівлі	2	2	2
18. Статистика	2	2	2
32. Фінансовий контроль	1	1	1
<i>Кластер 2: Внутрішній ринок</i>			
1. Вільна торгівля товарами	3	3	3
2. Вільний рух робочої сили	1	1	1
3. Надання послуг та відкриття бізнесу	2	2	2
4. Вільний рух капіталу	2	2,5	2,5
6. Корпоративне право	2	2	2
7. Інтелектуальна власність	1	2	2
8. Політика щодо конкуренції	2	2	2
9. Фінансові послуги	2	2	2
28. Захист споживачів та здоров'я	2	2	2
<i>Кластер 3: Конкуренція та інтенсивне зростання</i>			
10. Цифрова трансформація та медіа	3	3,5	3,5
16. Оподаткування	2	2	2
17. Економічна та монетарна політика	3	3	3
19. Соціальна політика та зайнятість	1	1	1
20. Підприємництво та виробництво	2	2	2,5
25. Наука та дослідження	3	3	3
26. Освіта та культура	2	2	2
29. Митний союз	4	4	4

Продовження таблиці 2.

<i>Кластер 4: Зелений порядок денний і стале сполучення</i>			
14. Транспортна політика	2	2	2
15. Енергетика	4	4	4
21. Транс'європейські мережі	2	2	2
27. Довкілля та зміни клімату	1	2	2
<i>Кластер 5: Ресурси, сільське господарство та згуртованість</i>			
11. Аграрна галузь і сільський розвиток	1	1	1
12. Харчова безпека, ветеринарія та фітосанітарія	3	3	3
13. Рибальство	1	2	2
22. Регіональна політика та структурні інструменти	2	2	2
33. Фінансові та бюджетні положення	1	1	1
<i>Кластер 6: Міжнародні відносини</i>			
30. Зовнішні відносини	4	4	4
31. Міжнародна та безпекова політика	4	4	4
Середній рівень	2,16	2,21	2,22

Джерело: складено на підставі [1].

У продовження можна відзначити, що перед Україною стоїть завдання щодо реалізації таких управлінських заходів (залежно від кластеру, який упроваджується):

1. Кластер «Засадничі розділи розширення»:

– продовжувати вдосконалювати систему оплати праці шляхом розробки та впровадження законодавчих ініціатив, спрямованих на створення справедливої та прозорої моделі, заснованої на функціональній класифікації посад. Окрім цього, забезпечити ухвалення нормативних актів, які покращать процедури найму, кар'єрного зростання та звільнення, орієнтуючись на принципи особистих досягнень і заслуг;

– досягти значного прогресу у впровадженні загальнонаціональної єдиної інформаційної системи управління людськими ресурсами та активно використовувати її задля підвищення ефективності управлінських процесів;

– завершити комплексну реалізацію положень Закону «Про адміністративну процедуру», актуалізувати галузеве законодавство та імплементаційні норми, а також адаптувати цифрові адміністративні процедури

відповідно до вимог зазначеного закону;

– для підвищення ефективності функціонування судової влади необхідно ухвалити законодавчі акти, які повинні регулювати виконання судових рішень щодо грошових і негрошових зобов'язань, та продовжити впровадження цифрових технологій у виконавче провадження. Крім того, варто створити систему збору даних про виконання судових рішень, розробити та реалізувати дорожню карту модернізації інформаційних технологій у судовій системі на основі проведеного аудиту, а також заповнити наявні вакансії суддів відповідно до вдосконаленого законодавства. Особлива увага має бути приділена створенню спеціалізованого суду для розгляду адміністративних справ за участю державних органів, забезпечуючи прозорість процедури відбору суддів із залученням незалежних експертів з високими професійними якостями;

– у сфері боротьби з корупцією необхідні такі заходи, як збільшення кількості суддів у складі Вищого антикорупційного суду (ВАКС) та підвищення чисельності адміністративного персоналу. Слід зміцнити інституційну спроможність Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), забезпечити покращення розслідувань корупційних злочинів, зокрема через арешт і конфіскацію незаконно отриманих активів, та сконцентрувати зусилля на справах стосовно високопосадовців і резонансних випадків, що пов'язані із системною корупцією в ключових секторах. Щоб ефективно виконати ці завдання, потрібно ліквідувати перешкоди, що стримують прогрес у цих напрямках, і активно просувати реалізацію Державної антикорупційної програми до задовільного рівня;

– для впровадження блоку «основні права» необхідно прийняти законодавство щодо захисту персональних даних, яке повністю відповідатиме стандартам Європейського Союзу. Потрібно також провести оцінку ефективності роботи Національного превентивного механізму та розробити стратегію деінституціалізації системи догляду за особами з інвалідністю та похилого віку;

– забезпечити свободу самовираження, що передбачає підтримку та

поступове відновлення прозорого, плюралістичного та незалежного медіа-ландшафту, гарантуючи, що обмеження, накладені з міркувань безпеки, відповідають ключовим громадським правам та інтересам таким, як доступ до інформації та свободу ЗМІ;

- боротьба з організованою злочинністю;
- підвищувати функціонування ринкової економіки;
- забезпечити розбудову здатності конкурувати на ринку ЄС;
- досягти прогресу в ухваленні законів про державні закупівлі, про концесії та публічно-приватне партнерство;
- збільшити виробництво та передачу своєчасних високоякісних статистичних даних до Євростату;
- посилення фінансового контролю передбачає підвищення якості внутрішнього аудиту в державному секторі з приведенням його у відповідність до міжнародних стандартів. Це включає посилення нагляду за державним бюджетом через активнішу співпрацю між Парламентом і Рахунковою палатою, а також удосконалення системи державного фінансового контролю відповідно до міжнародних стандартів і найкращих європейських практик.

2. Кластер «Внутрішній ринок»:

- забезпечення вільної торгівлі товарами потребує досягнення повної інтеграції у сфері ринкового нагляду відповідно до законодавства ЄС; сюди входить відновлення ефективних інспекцій та перевірок органами ринкового нагляду;
- для забезпечення вільного руху робочої сили необхідно адаптувати законодавство до норм ЄС, особливо щодо доступу до ринку праці та недискримінації працівників з ЄС. Це передбачає укладення угод про координацію соціального забезпечення та медичного страхування з країнами-членами ЄС і підготовку до приєднання до Європейської мережі служб зайнятості (EURES) після вступу до ЄС;
- надання якісних послуг та сприяння відкриттю бізнесу потребує усунення бар'єрів для роботи сервісів, які в режимі «тут і зараз» мають

надавати відповідні послуги, використовуючи переваги цифровізації. Одночасно слід продовжувати гармонізацію законодавства в питанні взаємного визнання професійних кваліфікацій, щоб створити більш сприятливе середовище для бізнесу та підприємництва;

– для забезпечення вільного руху капіталу необхідно здійснити низку ключових кроків, окрема, варто організувати та провести нову Національну оцінку ризиків легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму, використовуючи оновлену методологію. Слід також продовжити підготовку до подання заявки на приєднання до Єдиної європейської платіжної зони (SEPA), вжити заходів для створення єдиного реєстру банківських рахунків фізичних та юридичних осіб відповідно до нормативів ЄС, а також доповнити національне законодавство нормами щодо реєстрації бенефіціарних власників для усіх типів корпорацій, юридичних осіб та трастів у межах України;

– розвивати корпоративне право;

– продовжити гармонізацію із законодавством ЄС у сфері авторського права, прав промислової власності, а також комерційної таємниці;

– розробляти й впроваджувати ефективну політику конкуренції, включаючи проведення повної та достовірної інвентаризації всіх схем державної допомоги, що функціонували до створення органу, який здійснює контроль за державною допомогою в Україні;

– забезпечувати надання якісних фінансових послуг та ініціювати підготовку до незалежної оцінки якості активів банківського сектора;

– гарантувати захист прав споживачів та збереження здоров'я громадян через реалізацію таких кроків: ухвалення законодавства, що узгоджується з нормами ЄС у сфері ринкового нагляду й загальної безпеки продукції; створення національної стратегії та плану дій у сфері охорони здоров'я з акцентом на громадське здоров'я, а також розвиток сучасних інформаційних систем для медичної галузі, що сприятимуть залученню інвестицій у цей сектор, враховуючи потребу модернізації застарілих основ системи охорони

здоров'я України; прийняття додаткових законодавчих актів, узгоджених із правовими рамками ЄС, для боротьби з серйозними транскордонними загрозами здоров'ю.

3. Кластер «Конкуренція та інтенсивне зростання»:

- забезпечити розвиток цифрової трансформації та е-медіа;
- узгодити вітчизняне законодавство з європейським щодо пільг зі сплати ПДВ, структури акцизних зборів та ставок, забезпечити дотримання положень Директиви про боротьбу з ухиленням від сплати податків;
- удосконалити економічну та монетарну політику;
- удосконалити соціальну політику та підвищити рівень зайнятості в країні;
- продовжувати дерегуляцію та цифровізацію дозвільних процедур для поліпшення бізнес-середовища та інвестиційного клімату в Україні, а також запроваджувати заходи для стимулювання приватного сектора та промислового розвитку;
- у сфері науки слід посилити використання можливостей програми «Горизонт Європа» та продовжувати створення сприятливих умов для розробки регіональних стратегій смарт-спеціалізації;
- у сфері освіти необхідно забезпечити дотримання європейського законодавства про дошкільну освіту, ухвалення та впровадження законів про професійну освіту, а також затвердити Стратегію розвитку української культури;
- досягти прогресу в імплементації останніх змін до Митного кодексу України, спрямованих на гармонізацію з положеннями Митного кодексу ЄС, а також у реалізації Стратегічного плану цифровізації Державної митної служби на 2024-2026 роки.

4. Кластер «Зелений порядок денний і стале сполучення»:

- розвиток транспортної політики;
- у сфері енергетики важливо сприяти переходу до екологічно чистих джерел енергії, започатковуючи реалізацію Національного плану з енергетики

та клімату. Для цього слід створити ринкову законодавчу та нормативно-правову основу, яка сприятиме залученню інвестицій у відновлювані джерела енергії, а також вирішити проблему врегулювання заборгованості для їх виробників. Додатково, необхідно просувати реформу ринку електроенергії.;

- водночас варто провести оцінку можливостей для модернізації критично важливої енергетичної та транспортної інфраструктури, включно зі співпрацею із сусідніми державами, і розробити відповідні плани. Слід забезпечити краще сполучення з країнами-членами ЄС через оптимізацію залізничних та автомобільних пунктів пропуску в рамках мережі TEN-T;

- в екологічному напрямі необхідно інтегрувати проблематику довкілля та клімату в усі аспекти планування, посилити дотримання природоохоронного законодавства, зокрема щодо оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки. Це також передбачає обмеження винятків і імплементацію європейського законодавства щодо екологічних злочинів, відповідальності та доступу до правосуддя. На основі закону про державну кліматичну політику важливо підготувати новий, більш амбітний Національно-визначений внесок у межах Паризької угоди, оновити довгострокову стратегію низьковуглецевого розвитку та забезпечити її практичне впровадження.

5. Кластер «Ресурси, сільське господарство та згуртованість»:

- прийняти та розпочати реалізацію Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій до 2030 року, забезпечивши зміцнення адміністративної спроможності для її ефективного впровадження. Продовжити гармонізацію нормативно-правової бази з європейським законодавством, а також створити систему даних для моніторингу сталості фермерських господарств (FSDN);

- завершити адаптацію нормативних актів, необхідних для виконання вимог Угоди про асоціацію, у сферах фітосанітарії, регулювання генетично модифікованих організмів та офіційного контролю. Далі синхронізувати законодавство у напрямках захисту тварин та підвищувати адміністративну спроможність для реалізації цих норм. Продовжити реформування органів, що

здійснюють контроль за безпечністю харчової продукції, та забезпечити реєстрацію, ідентифікацію й контроль переміщення тварин згідно з європейськими стандартами;

- розвивати й модернізувати державну електронну систему управління рибним господарством (e-Fish), забезпечуючи її відповідність реєстрам ЄС;

- у сфері регіонального розвитку оновити Державну стратегію регіонального розвитку, посилити координацію в рамках регіональної політики та забезпечити інклюзивне залучення регіональних і місцевих зацікавлених сторін. Гарантувати системне й цілеспрямоване управління цими процесами з боку уряду.

6. Кластер «Міжнародні відносини»:

- продовжувати забезпечувати відповідність своєї торговельної політики правилам СОТ;

- перед укладенням будь-якої нової двосторонньої торговельної угоди оцінювати її вплив у світлі статусу кандидата та майбутнього вступу до ЄС;

- розвивати міжнародну та безпекову політику.

Висновки. На підставі проведеного аналізу можна зробити такі висновки:

1. Сучасний етап євроінтеграції України характеризується визначною подією у взаєминах з Європейським Союзом – реалізацією низки публічно-управлінських заходів щодо набуття членства в ньому (організаційних, правових, інформаційних і безпекових). Організаційні заходи передбачають проведення консультацій, зустрічей, дискусій, передачу комюніке, опитувальників тощо. Правові заходи відзначаються виявом політичної волі на відповідному рівні управління щодо перспективності розробки певного правового акта, власне, його розробкою й обговоренням із громадськістю, прийняттям, реалізацією та корегуванням. Безперечно, що ці заходи чинять взаємний вплив один на одного, які мають підкріплюватись результативним упровадженням інформаційних і безпекових заходів, інакше можна отримати абсолютно протилежний ефект: поширення дезінформації, зниження рівня безпеки в державі та суспільстві та ін. У цьому контексті виявлено факти як

дієвого, так і неефективного вжиття організаційних, правових, інформаційних та безпекових заходів у сфері реалізації інтеграційних прагнень. Аргументовано, що на це впливають зовнішні і внутрішні чинники, які позначаються на загальнодержавній риториці держав й економічно розвинених, й тих, які стали на шлях забезпечення власного сталого розвитку.

2. Виявлено, що, отримання статусу кандидата, відкриває перед нашою державою численні перспективи, приносячи нові переваги, але водночас зумовлює появу й певних викликів. Перехід до нового рівня співпраці надає Україні широкий доступ до фінансової та технічної підтримки з боку ЄС, створює кращі умови для торгівлі та допомагає наблизитися до європейських стандартів. Крім того, цей статус підвищує інвестиційну привабливість країни, що сприятиме економічному розвитку. Однак, разом із відкритими можливостями, статус кандидата висуває й серйозні вимоги щодо членства. Відповідно до інформації Єврокомісії Україна оцінена за шкалою від 1 до 5 і її середній показник склав 2,16 бала, що співвідноситься із «рівнем деяка відповідність» і місцями «рівнем помірна відповідність».

3. Із застосуванням кластерного підходу досліджено напрямки, за якими має відбуватись здійснення заходів щодо реалізації інтеграційних прагнень. Установлено, що, об'єднавчим для цих напрямів і ключовим чинником для подальшого успіху України в євроінтеграції, є впровадження важливих правових, структурних та інших реформ. Це стосується змін у системах правосуддя, імплементації Механізму цивільного захисту ЄС, боротьби з корупцією, удосконалення механізмів публічного (державного) управління та зміцнення демократичних інституцій тощо. Акцентовано, що не менш важливим є залучення й об'єднання зусиль держав-членів ЄС. Саме тому Україні варто невпинно працювати над дієвою реалізацією низки реформ, підтримувати сталий прогрес і забезпечувати злагоджену співпрацю з усіма країнами Європейського Союзу.

Література

1. Вступ України до Європейського Союзу // Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%B4%D0%BE_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83#:~:text=%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BA%D0%B0%20%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD,-%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B8%2D%D1%87%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%20%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE&text=28%20%D0%BB%D1%8E%D1%82%D0%BE%D0%B3%D0%BE%202022%20%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83%2C%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8,%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B2%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF (дата звернення 11.06.2025).
2. Помаза-Пономаренко А.Л., Тарадуда Д.В. Механізми забезпечення цивільної безпеки України: аспекти попередження НС на об'єктах військово-промислового комплексу // Публічне адміністрування та національна безпека. 2024. № 3 (44). URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2024/3/9732> (дата звернення 11.06.2025).
3. Pomaza-Ponomarenko A., Leonenko N., Cherniahivska V., Lehan I., Puzanova G. Dynamics of legal transformations: assessment of impact on society and analysis of determinants of changes in the legislative sphere // Multidisciplinary Reviews, 7, 2024. Special volume (37). URL: <https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/3827>.
4. Pomaza-Ponomarenko A., Taraduda D., Leonenko N., Poroka S.,

Sukhachov M. Ensuring the safety of citizens in times of war: aspects of the organization of civil defense // *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2024. Vol. 14. Issue 1. Pp. 216–220.

References

1. Wikipedia. (2025), “Ukraine's accession to the European Union”, available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Accession_of_Ukraine_to_the_European_Union (Accessed 11.06.2025).

2. Pomaza-Ponomarenko, A.L. and Taraduda, D.V. (2024), “Mechanisms for ensuring civil security of Ukraine: aspects of emergency prevention at the facilities of the military-industrial complex”, *Publichne administruvannya ta natsional'na bezpeka*, vol. 3 (44). available at: <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2024/3/9732> (Accessed 11 June 2025).

3. Pomaza-Ponomarenko, A., Leonenko, N., Cherniahivska, V., Lehan, I. and Puzanova, G. (2024), “Dynamics of legal transformations: assessment of impact on society and analysis of determinants of changes in the legislative sphere”, *Multidisciplinary Reviews*, Special volume 7 (37). available at: <https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/3827> (Accessed 11 June 2025).

4. Pomaza-Ponomarenko, A., Taraduda, D., Leonenko, N., Poroka, S. and Sukhachov, M. (2024), “Ensuring the safety of citizens in times of war: aspects of the organization of civil defense”, *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, vol. 14, issue 1, pp. 216–220.

Стаття надійшла до редакції 12.06.2025 р.